

ახალი ქადაგება

თარგმანი

პ. მარტყოფელისა.

გამოცემა „გუთნისა“ № 8.

თბილისი.

ელექტრომბეჭდავი მ. ხელაძისა, სოლოლ., პასკევიჩის ქ. № 3.

1906.

ახალი ქადაგება

ახალი ქადაგება

ბრწყინვალე მზე თავის შუქ-მომთენ სხივებით მალლიდან დასცქეროდა დედამიწას და სტკებობდა. ან-კი როგორ არ უნდა დამტკბარიყო: დაბურული ტყეები, მშვენიერი მობიბინე მინდორ-ველი, მხიარული ჭალები, ცისფრად მოჩუხჩუხე მდინარეები, – ყველა ეს ამშვენიერებდა, ამკობდა დედამიწას, ქვეყნიერებას. შორს აბიბინებულ მინდორ-ველის სივრცეში, მოსჩანდა წითლად მოელვარე ნაზი ყაყაჩო და ჩუმის ნიავის ნავარდისაგან ოდნავ შენძრეული ფერად-ფერადი, მშვენიერების სავსე, სულწინელოვანი ყვავილები... მდინარეების ყურეებს ამაყად დასცქეროდნენ ხეები, რომელთა ქვეშაც მწვანედ ბიბინებდა ბალახი... ჭალაში სიცხისა გამო ბუღბუღი მისუსტებულიყო და მოუთმენლად ელოდა გრილ საღამოს, რომ ტკბილის სტვენით შეემკო ბუნება და მოეხიბლა ყველა სულდგმულის გული და გონება. მკვირცხლი თევზი, თავისუფლებით გახარებული, შვებას მისცემოდა, თავისებურად დასრიალებდა წყალში ღა ხანდისხან, მეტის-მეტ სიამოვნების ნიშნად, ზევით ამოიფორთხალებდა ხოლმე.

ამ მშვენიერებით სტკებობდა და ხარობდა ციდან ბუნების მაცოცხლებელი მნათობი, ბრწყინვალე მზე.

მაგრამ ნათელ დღეს, საღამოს ბინდ-ბუნდი ეპარებოდა და რამდენადაც მზე ცის სივრცეში დასავლეთისკენ მიცურავდა, იმდენად ეკარგებოდა ძალა და მშვენიერება.

ამ ბინდის მოახლოვებამ დაანახვა მზეს უზარმაზარი, უმზგავსო, აგურებისაგან აშენებული ქარხნები. მალალ ისრებივით სწორ საკვამლებიდან კუნაპეტივით შავი ბოლი ამოდიოდა. იქვე – თვალი მოჰკრა შავ ღორღს და ქვა-ნახშირის გროვას, მინაში სოროსავით გამოთხრილ მადნებიდან ამოღებულს. შავი გროვა თანდათან იზრდებოდა. დაინახა მზემ აგრეთვე ხალხი – მუშა ხალხი. ყველა გამურული, გამჭვარტლიანებული იყო, ყველას დაფხრენილი ტანისამოსი ეცვა. დაფუსფუსებდნენ სიცხისა-

გან შენუხებულნი, ღონე მიხდილნი, დაღონებულ-
დაძმარებულნი. აი ეს სურათი იყო, რომ აუშნობე-
და ბუნებას, ღვთის ქმნილებას...

უცბად გაისმა საყვირის ხმა ქარხნებსა, სა-
ხელოსნოებსა და მაღაროებიდან. ეს ხმა სხვა-და-სხვა
ჰანგზე გასძახოდა. ისმოდა სტვენა, ყლერა, ჭყივი-
ლი და ეს გაუთავებელი ღრიანტელი ყველას ყუ-
რებს უჭედავდა. რამდენიმე წუთის შემდეგ ქვა-ნახ-
შირის მაღაროებიდან, სახელოსნოებისა და ქარხნე-
ბის ალაყაფის კარებიდან- ჯგუფ-ჯგუფად იწყეს ში-
ნისაკენ დენა დაღლილმა მუშებმა. სოფლელებიც
თავს ანებებდნენ მინდორში მუშაობას და დასასვენ-
ებლად შინისაკენ მიემშრებოდნენ. ყველას სახეს
დაღლილობა და დაქანცულობა ეტყობოდა, ყველა
გამხდარი და დაუძლურებული იყო. ერთგვარ და
მოსაბეზრებელ მუშაობას, მუდამ დღე ოფლის ღვრას
თავისი ბეჭედი დაესვა ამათთვის. მათ შორის იყვნენ
ჭკუითა და ნიჭით სავსენიც, რომელთაც ბედმა
ტანჯვა-წვალება და უუფლებობა არგუნა.

ამ გულ-საკლავმა სურათმა, ხალხის სიღარი-
ბემ, მონობამ და დამცირებამ მზეს გული მოუკლა,
შერცხვა კიდევ: იგი ძალზე განითლდა, მერე მარ-
დად ჩაისრიალა და ამოეთვარა ერთ მაღალ მთას.

ყოველსავე ამას, მზეს გარდა, თვალ-ყურს ადევ-
ნებდა ერთი უცხო ადამიანი, რომელმაც დიდებულ
მზესთან ერთად იგრძნო სიმწარე ხალხისა და და-
ნაკლისი ბუნებისა. მას ეცვა შავი, ძველი ანათო-
რა და თავზე ეხურა სკუფია, მხარზე ეკიდა ცარიე-
ლი სახლთაგუდა. გამხდარი და სიარულისაგან მო-
ქანცული, იგი მთლად მტვერში იყო გახვეული.
აღბად სალოცავად თუ დადიოდა წმინდა ადგილებ-
ში სხვის და თავის ცოდვების მოსანანიებლად. იმი-
სი კეთილი თვალები სიყვარულით ბრწყინავდა,
თუმცა ამ სიყვარულს მწუხარებაც ეტყობოდა. გზა
ში ბევრისაგან გაუგონია უშვერის ლექსით ლანძლ-
ვა-გინება, რაც გულს უწყლულებდა და ეკალივით
ესობოდა. ჰგრძნობდა, რომ ასეთის სიტყვებით ისი-
ნი გულის ბოლმას იკლავდნენ, რომ ცხოვრების
მძიმე უღელმა გაჰხადა ასეთებად. წრფელის გულით
სურდა რითიმე ეშველნა ამგვარ ხალხისთვის და
შეუდგა კიდევ შველას ერთად-ერთ საშუალებით,

რომელიც მან იცოდა.

უცნობი ავიდა პატარა გორაკზე და აღელვებულმა აკანკალებულის ხმით, მიჰმართა მიმავალთ:

– „მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშვრალნი და ტვირთ-მძიმენი და მე განგისვენო თქვენ“, ასე ჰრქვა უფალმა. შესდევით ყველანი, ვისაც კი დაჭდეული აქვს გაღეღილ გულზე და დაკორძებულ ხელზე დაუღალავი შრომა და ვისაც სახლშიაც კი არ მოელის დასვენება და მხიარულება, რამეთუ იქ სიღარობე და ნაკლებობაა... შესდევით და ჰპოვებთ სიმშვიდეს ღვთის სიტყვაში.

ხალხმა ნელ-ნელა თავი მოიყარა უცნობ მქადაგებლის წინაშე. ყველა გულდასმით უსმენდა იმის ლაპარაკს. იგი არიგებდა შეკრებილთ და ეუბნებოდა, რომ ხალხის დასახსნელად და ამ ქვეყნის ურჩობის ასალაგმავად არ არის გზა, გარდა მოთმინებისა და მორჩილებისა.

– ნეტარ-იყვნენ გლახაკნი სულითა, რამეთუ მათი არს სასუფეველი ცათა.

– ნეტარ-იყვნენ მგლოვარნი გულითა, რამეთუ იგინი ნუგეშინის ცემულ იქმნენ.

– ნეტარ-იყვნენ მშვიდნი, რამეთუ მათ დაიმკვიდრონ ქვეყანა...

იმისი დამტვრეული, მაგრამ სიყვარულით და რწმენით აღსავსე ხმა ყველას გულს ჰხვდებოდა და იმორჩილებდა. ხალხი თანდათან მატულობდა. ისმოდა გულის სიღრმიდან ამონაკუნისი ოხვრა, ლმობიერი ჩურჩული დედაკაცებისა, და თუ გულდასმით დააკვირდებოდით, აქა-იქ ზოგიერთა თვალებში ცრემლებსაც დაინახავდით.

მქადაგებელი გაჩუმდა, მერე დაიჩოქა და, ზეცისკენ ხელებ აპყრობილმა, ლოცვა დაიწყო.

ის იყო ლოცვა გათავდა და ჩურჩულიც მისწყდა, რომ მქადაგებლის გვერდით გამოჩნდა მორე კაცი. ხალხი ამასაც ისევე არ იცნობდა, როგორც პირველს. იგი არაფრით არა ჰგავდა მოხუც მქადაგებელს. ეცვა მოქალაქის ჩვეულებრივი ტანისამოსი; იგი ბუნებისაგან ყველაფრით დაჯილდოვებული იყო. სიცოცხლით სავსე ჭკვიანურის თვალებით ხალხს ზევიდან დაჰყურებდა.

– ძმებო და დებო, – შესძახა მან მაღალის

ხმით: – მე მინდა ორიოდე სიტყვა გითხრათ. ეს არის ეხლა მოისმინეთ ქადაგება, რომელმაც დაგამშვიდათ და გული მოგიღბოთ. მაგრამ, ერთი მითხარით, სადამდის გასტანს ეს თქვენი დამშვიდება? მხოლოდ თქვენი სახლის კარამდე, სადაც ხელახლა დაინახავთ სიღარიბეს და სიღატაკეს, შიშველ და ნახევრად მშიერ, გამხდარ შვილებს... თქვენ მოისმინეთ ქადაგება. ოცმა საუკუნემ განვლო, რაც ეს ქადაგება პირველად ითქვა გალილეიაში. მას შემდეგ დღითი-დღე და სხვა და სხვა ჰანგზე ჰკვებავენ ხალხს ნეტარების დაპირებით, თუ იგი მშვიდი და თავდაბალი იქმნება, თუ ხმის ამოუღებლათ აიტანს ყველაფერს. დიალ, მთელი ოცი საუკუნეა ჰპირდებიან მგლოვიარეთ ნუგეშს, ხოლო მშვიდთ – დამკვიდრებას ამა ქვეყანასა ზედა. ამისთანა ქადაგებით მდიდარნი და ამა ქვეყნის მპყრობელნი აძინებდნენ ხალხს და ამყარებდნენ თავიანთ ბატონობას. კმარა ის, რაც იყო! დროა ბოლო მოეღოს ამ სიცრუეს, დროა შევიგნოთ ჭეშმარიტება!..

ხალხი შეჩოჩოლდა. გაისმა გუგუნი და ხმაურობა.

– გაავდეთ ეგ ღვთის-მგმობელი ევა! – იძახდა ვიღაც მოხუცი.

– არა უშავს რა, განაგრძოს. გავიგოთ ერთი რას იტყვის, წამოიყვირა მეორემ.

– სთქვას, სთქვას! აცალეთ! – დაიგუგუნა უმრავლესობამ და ხალხის დამშვიდებისათანავე უცნობმა განაგრძო ლაპარაკი:

– მე გაგაცნობთ ახალ სახარებას, რომელიც ტანჯულ ხალხს უსამართლობისაგან იხსნის. გასწავლით ახალ სიმართლეს, რომელიც მშვიდ ცხვრებს მგლების წინააღმდეგ ვეფხვებად გადააქცევს, ხოლო თქვენ – მტრის დამმარცხებელ ამირანად.

სიჩუმე ჩამოვარდა. ჭალიდან მოისმა ბულბულის ტკბილი, გულის გამამხიარულებელი სტვენა, ხოლო შორიდან დატვირთულ ურმის ჭრიალი. და აი მალლიდან გაისმა ახალი სიტყვა. იგი ურჩევდა ხალხს ქედის მოხრას, მონობას და მორჩილებას კი არა, არამედ ძალმომრეობის წინააღმდეგ გამკლავებას, ადამიანის შელახულ ღირსების აღდგენას, ძლიერთა ამა ქვეყნისათა დამხობას. უცნობი ამბობდა:

– **უბედურ-არიან** გლახაკნი სულითა, რამეთუ ურიგდებიან თავიანთ სილატაკეს და ხმას არ იღებენ უსამართლობის წინააღმდეგ. ისინი ვერ ეღიროსებიან სასუფეველსა ცათა შინა, რამეთუ არ არს „სასუფეველი ცათა“, გარდა სასუფეველი სიმართლისა. **ნეტარ-არიან** უკმაყოფილონი თავიანთ სულიერ და ხორციელ სილატაკისა ისინი, რომელნიც აღშფოთდნენ თავიანთ უვიცობისა და დამცირების წინააღმდეგ, რამეთუ ამისთანები დაიმკვიდრებენ სასუფეველს დედამინაზე.

– **უბედურ-არიან** მგლოვიარენი, რამეთუ ცრემლები ამტკიცებს მათს უძლურებას, ბრძოლაზე ხელის აღებას. ნუგეში კაცმა ცრემლში კი არა, წინააღმდეგობაში და ბრძოლაში უნდა ეძებოს. **ნეტარ-არიან** მებრძოლნი, რამეთუ არ სტირიან და არ საჭიროებენ ნუგეშობის-ცემას.

– **უბედურ-არიან** მშვიდნი, რომელნიც ძალმომრეობას მორჩილებით ეგებებიან! ისინი არასოდეს არ დაიმკვიდრებენ ქვეყანას, რამეთუ ქვეყანა დიდი ხანია ხელთ ჩაიგდეს ამა სოფლის ძლიერთა და გაუმაძღართ, რომელთა გულიც ქვად იქცა, ხოლო გონება ტაცობაში ვარჯიშობს. მშვიდნი ამათგან მშვიდობის-მოყვარეობისთვის ვერაფერს ეღიროსებიან, როგორც ვერ ეღიროსება თავის დახსნას მშიერ მგლის ხელში ჩავარდნილი ცხვარი! **ნეტარ-არიან** გამბედავნი და ურჩნი, რამეთუ მხოლოდ ეს თავდადებული მებრძოლნი დაიმკვიდრებენ ქვეყანას.

– **უბედურ-არიან** მშიერნი და მწყურვალნი სიმართლისათვის, თუ არ მოიკლავენ წყურვილს ყველაფერს ღმერთზე მიაგლებენ, რამეთუ ისინი ვერასოდეს ვერ გაძლებიან. **ნეტარ-არიან** ყველანი, რომელნიც უსამართლობას გაუმკლავდებიან, რამეთუ გამარჯვება მხოლოდ ამათ მოელით.

– **უბედურ-არიან** მოწყალენი მტარვალთა, რამეთუ ქვეყნად ბოროტებას ამრავლებენ. ყოველივე მოწყალეა მჩაგვრელისადმი დაჩაგრულის ფეხქვეშ გათელაა. ყოველივე წყალობა, რომელიც ჯალათს აღმოეჩინება, მსხვერპლის შეწირვა იქნება. **ნეტარ-არიან** ისინი რომელთაც არ იციან მოწყალეა მტარვალებისადმი და რომელნიც ემორჩილებიან მხოლოდ სიმართლის ხმას, რამე თუ არ საჭი-

როებენ მონყალებას.

– **უბედურ-არიან** მშვიდობის მყოფელნი, რომელნიც კმაყოფილდებიან თავიანთ დაფხრეწილ ტანისამოსით. უბედურ-არიან მშვიდობის მყოფელნი, რამეთუ ისინი ვერ ეღირსებიან ძედ ღვთისად წოდებას. ბრძოლას ბრძოლათვე უნდა გაუმკლავდეს ადამიანი, ძალმომრეობას – ძალით. აი ამ გვარია კანონი ცხოვრებისა და მომქმედ სიყვარულისა.

ნეტარ-არიან ისინი, რომელნიც არ ლაპარაკობენ მშვიდობიანობაზე მაშინ, როდესაც მტრის უკუგდება საჭიროს და პირფერობით არ ქადაგებენ მგლის და ცხვრის მეგობრობაზე. ნეტარ-არიან ისინი, რომელნიც ბოროტების წინააღმდეგ ბრძოლისა და ამბოხების თესლსა სთესენ, რამეთუ ისინი ძედ სიმართლისად იწოდებიან.

– **უბედურნი ხართ თქვენ, თუ** დაუსჯელად დაგინყებენ დევნას, მასხარად აგდებას, სიმართლისათვის ფეხ-ქვეშ თელვას. უბედურნი ხართ, თუ ასეთი დევნა არ შეგაერთებთ, თუ ერთმანეთს ძმურად ხელს არ გაუწვდით და სიმართლისათვის თავს არ გამოიდებთ. სასუფეველი ცათა დედა მიწაზე ეკუთვნის არა იმათ, რომელნიც ყველაფერს ითმენენ, არამედ იმათ, რომელნიც ბოროტებას და ჩავგვრას ვერ იტანენ. **ნეტარ-არიან** ისინი, რომელთაც სიმართლისათვისაც-კი არა სურთ დევნა აიტანონ, რადგან სიმართლე არ უნდა იდევნებოდეს, არამედ ბრწყინავდეს, ვითა მზე, და ყველას თანაბრად უგზავნიდეს სხივებს და სითბოს!...

ასე ლაპარაკობდა უცნობი და იმისი სიტყვები ზარივით ისმოდა, ყველას გულსა ჰხვდებოდა. უცნობი მსმენელთ შიშს უღვიძებდა, განსაცდელს თვალწინ უყენებდა, მაგრამ ამავე დროს უკეთეს ცხოვრების იმედს აძლევდა არა იქ, საიქიოს, არამედ აქ, დედა-მიწაზე, მახლობელთა და მეგობართა შორის. მისმა ლაპარაკმა ყველა განცვიფრებაში მოიყვანა, ყველას აუძგერა გული.

ამ ქადაგების დროს ღამის წყვდიადმა შავად შემოსა დედა მიწა. ცა ვარსკვლავებით მოიჭედა, დაბინდდა, მაგრამ ხალხი მაინც არ იმლებოდა და ისმენდა უცნობის ლაპარაკს. იგი ამბობდა:

– ებრძოლეთ ბოროტებას მთელის თქვენის

ძალ-ლონით, ნუ დაერიდებით ნურაფერს, ყურს
ნუ დაუგდებთ იმათ, ვინც გეუბნებათ – მარცხე-
ნა ლოყა მიუშვირე, თუ მარჯვენაში გაგარტყეს.
ესენი თავიანთის უგუნურობით მხოლოდ აორკე-
ცებენ და აძლიერებენ უსამართლობას. მე მეუბნე-
ბით: **მტერს მტრულად უნდა დაუხვდეთ და ყო-
ველ გამრტყმელს გარტყმითვე უნდა გასცეთ
პასუხი**, ამით ფრთებს შეაკვეციანებთ ძალ-მომრეო-
ბას, ჩაგვრის ხალისს დაუკარგავთ მჩაგვრელს.

– ყურს ნუ დაუგდებთ იმათ, ვინც გირჩევთ:
წინააღმდეგობას ნუ გასწევთ მაშინ, როდესაც გძარც-
ვავენ და გყვლეფავენო, ან ვინც ჩაგჩინებთ: რო-
დესაც პერანგს გხდიან, შენვე გაიხადე დანარ-
ჩენი ტანისამოსი და გადაეციო. ყურს ნუ უგდებთ
მათ, რადგან, ამას ამბობენ მძარცველთა მიერ მო-
სყიდულნი და დაყენებულნი, ან ისეთი კაცები,
რომელთა გულიც გახრწნილია.

ამბობენ: „შეიყვარეთ მტერნი თქვენი და აკუ-
რთხებდეთ მავინროვებელთა და მდევნელთა თქვენ-
თაო“. მე-კი გეუბნებით: **„შეიძულეთ მტერნი
თქვენი დიდისა სიძულვილითა, თუ ეს მტერ-
ნი ამავე დროს ჭეშმარიტებისა და სიმართ-
ლის მდევნელნი არიან“...**

– მაშ, შორს მოთმინება! აიღეთ თავი მალ-
ლა, რადგან თქვენთანა არს სიმართლე და, თუ
მოისურვებთ, თქვენთანვე იქნება ძალაც! ხომ გა-
გიგონიათ: **„ტანჯულნი და მაშვრალნი მთე-
ლი ქვეყნისა შეერთდით!“** გლეხნი და მუშე-
ბო, იარეთ ამ მცნების გზაზე! შეერთდით ერთ
დიდ ლაშქრად და გამოდით ბრძოლის ველზე მიწი-
სა და თავისუფლების მოსაპოვებლად!

გახსოვდეთ, რომ **მარტო ბრძოლით მოი-
პოვებთ უფლებასა თქვენსა!..**